

Mindre køer er mere økonomiske

Af Anders Fogh (VFL/NAV), Elina Paakala (Faba/NAV) og Emma Carlén (Växa Sverige/NAV)

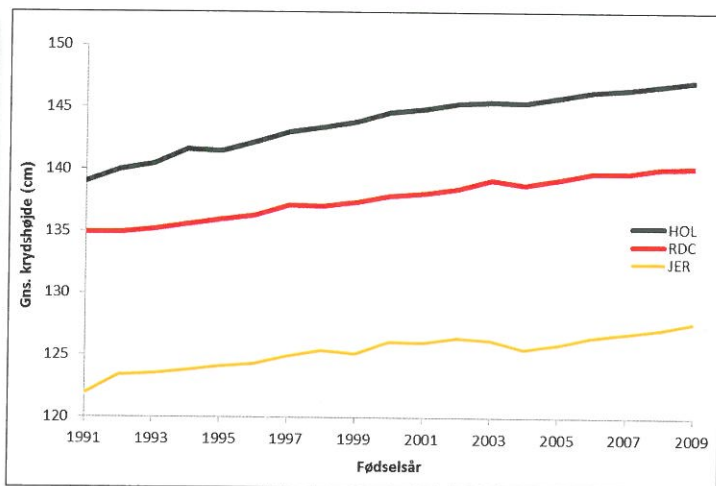
Krydshøjden har været stigende i de seneste årtier hos alle de nordiske malke racer, men stigningen er mest fremtrædende hos Holstein. Krydshøjden måles af afkomsinspektørerne ved bedømmelse af koen.

Den gennemsnitlige krydshøjde for køer født mellem 1991 og 2009 er vist i figur 1. Holstein-, RDC- og Jersey køerne født i 2009 var således hhv. 147, 140 og 128 cm i gennemsnit.

Hvorfor bliver køer højere?

Der er flere forklaringer på, at køerne er blevet større de seneste årtier. Det kan skyldes forbedret management og fodring, men også avl har en indflydelse. Højde er meget arvelig og kan derfor temmelig let ændres avlsmæssigt.

Der er ikke økonomisk vægt på indeks for krop i avlsmålet i de nordiske lande (NTM). Og dermed heller ikke udvælgelse efter højde, som er en del af indekset for krop. På trods af dette har der været en avlsmæssig udvikling hos de nordiske malke racer (se figur 2). Dette kan skyldes, at kvægbrugerne vælger tyre, som giver fremgang for højde, selvom det ikke har en økonomisk værdi. En anden forklaring er, at de anvendte importtyre er udvalgt efter et andet avlsmål end det nordiske med vægt på kropsegenskaberne.

Figur 1. Udvikling i krydshøjde hos Holstein, RDC og Jersey i de nordiske lande

Den avlsmæssige udvikling i højde fra 1999-2009 er på 9 indeksenheder for Holstein og 6 indeksenheder for RDC, hvilket svarer til en stigning på hhv. 2,2 og 1,9 cm. I den samme periode er den observerede stigning på 3,3 cm hos Holstein og 2,8 cm hos RDC (se figur 1). Dette viser, at en del af stigningen i højde skyldes avl, men ikke det hele. Der har også været en avlsmæssig udvikling i højde for Jersey, men den har været svagere end hos de andre racer.

Fordele og ulemper ved store køer

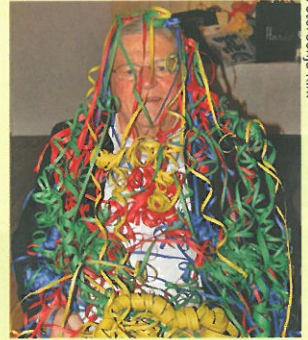
Den avlsmæssige sammenhæng mellem højde og holdbarhed er ugunstig. Det betyder, at avl for højere køer også giver køer med kortere levetid. Denne negative sammenhæng kan grundlæggende

forklares ved ugunstige avlsmæssige sammenhænge mellem højde og forskellige funktionelle egenskaber. Avlsmæssigt har store køer en tendens til at være mindre frugtbare, have flere sygdomme og dårligere klov sundhed. Desuden er de generelt større ved kælvning, hvilket betyder, at de forårsager sværere kælvninger. Store køer har dog også en lidt højere ydelse og kælder lettere selv.

Fra et produktionsmæssigt synspunkt er der større omkostninger forbundet med store køer både i opdrætsperioden og i løbet af deres produktive levetid, fordi de har et højere vedligeholdelsesbehov. Endvidere kan køer blive for store til sengebåse, malkestalde og andet staldinventar, som er dimensioneret til en gennemsnitlig ko. På den

Bogtrykkeren er fyldt 70

Foto: Sonja Kirk

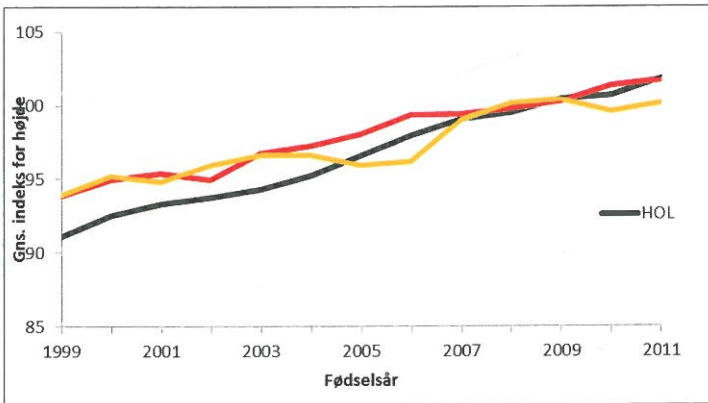
Henning Andersen har i slutningen af oktober 2013 rundet de 70 år og fejrede den senere i Den Gamle By (Aarhus) i Hobrohuset – et hus, som Henning har kendt fra sin hjemby.

Henning Andersen har gennem årene været ansvarshavende redaktør på bladet for avlere med sortbrogede køer. Det første nummer udkom i 1976 og hed Sortbroget Kvæg, men sammen med udvikling i tid, indhold og navn har Henning Andersen altid støttet med ideer til udvikling og et fortsat spændende layout. Indholdet vil han nok ikke lægge navn til, men han omgås gerne de sortbrogede medlemmer når muligt, og ifølge hans eget udsagn har hans "gallupundersøgelse på bladets kvaliteter" altid nået topkarakter. Om han har lavet sin undersøgelse på årsmødet før eller under aftenfesten er ikke meddelt. Men her deltager han altid sammen med fru Birthe.

Tak for et godt samarbejde om bladet gennem 38 år.

Om det er papirstrimler fra bladtrykkeriet, som børnebørn og øvrige gæster pynter ham med ved fødselsdagen, er uvist – men Henning nød den runde dag med familie og venner.

Keld Christensen

Figur 2. Avlsmæssig udvikling for Holstein, RDC og Jersey i de nordiske lande

positive side har større køer en højere slagtevægt og giver dermed flere penge ved slagtning.

Større køer giver lavere indtjening

Der er således både positive og negative konsekvenser af, at køerne bliver større. Rent avlsmæssigt har størrelse en svag ugunstig sam-

menhæng med det totaløkonomiske indeks (NTM), og der er ikke en selvstændig værdi af at øge højden. Produktionsmæssigt betyder de højere omkostninger til opdræt og vedligehold mere end de øgede slagteindtægter. Overordnet set er mindre køer dermed mere rentabelt for landmanden end store køer.

Link til: European Agricultural Fund for Rural Development